

ИСТИНАТА В БЕЛЕЖКИ ПОД ЛИНИЯ

(резюме на участието на председателя на УС на ССБ в предаването „Кой говори?“ на Дарик Радио от 14.11.2018 г.)

На 14-ти ноември, новоизбраният председател на Съюза на съдиите в България Калин Калпакчиев участва в дебат по Дарик Радио, посветен на излезлия завчера доклад на Европейската комисия по Механизма за сътрудничество и проверка, наред с Биляна Гяурова – директор на Българския институт за правни инициативи и Атанас Славов – преподавател по конституционно право в Софийски университет „Св. Климент Охридски“. В близо петдесет минутното интервю, което можете да чуete тук (<https://darikradio.bg/kakvi-sa-ocenkite-i-poziciite-v-evrodoklada.html#parent=search>) се разискват темите дали докладът на ЕК е толкова положителен, колкото се тиражира по медиите, дали има съвпадение между така наречената „политическа“ и „техническата част“, какво се крие в бележките под линия и защо без независим съд не можем да се радваме и да разчитаме на принципите за върховенство на закона и правова държава.

И тримата експерти се обединяват около оценката, че докладът е необосновано положителен в политическата си част, обрисуваш „паралелна реалност“, която не е подплатена с факти в техническата част на доклада. Сравнение с миналогодишните доклади и проверка на изпълнението на заложените предварително препоръки показва, че напредък няма или ако има, то той е минимален. В този „най-слаб от техническа и експертна гледна точка“ доклад политическите заключения не следват фактите посочени в техническата част. Само част от посочените примери са определени като положителни назначения, направени от ВСС, за които в техническия доклад се пояснява, че протичат дълго, каквато е процедурата с назначаването на председател на Софийски градски съд. В бележка под линия е направен коментар, че макар и процедурите да не предизвикват скандали, то провеждането им само с по един кандидат е притеснително само по себе си. В бележка под линия се посочва значителното забавяне на конкурсните процедури, което е пряко свързано с увеличаване броя на командированите съдии. Съвсем естествено, отбелязва по темата Калин Калпакчиев, това води до заобикаляне на правилата и е механизъм за натиск върху съдиите, което за съжаление е и целта на олекотяването на режима по командироване, направено с промени в Закона за съдебната власт по-рано тази година. Сходно е и положението със Специализирания наказателен съд, ключов съд, за чието председателско място от юни има обявен конкурс, по който няма движение.

Темата за независимостта на съда е обвързана с една тревожна новост в доклада – коментарът върху медийната среда в България. Коментар върху медийната среда не е правен до сега в рамките на механизма за никоя от подлежащите на него държави. Влошената медийна среда у нас е факт. България се намира на 111-то място по индекс за медийна свобода (<https://rsf.org/en/ranking>). В политическата си част докладът отбелязва положителен напредък в

отстояването на независимостта на съда, извод, лишен от логика при поместването на България в тази позорна класация за свобода на словото. Невъзможно е отстояването на независимостта на съда при наличието на целенасочени медийни атаки, следене и физическа разправа със съдии, инициране на проверки по несъстоятелни сигнали. Примерите са много, отбелязва Калин Калпакчиев, но това, което е най-опасно е, че действията на властта често не са брутални и явни, а напротив – действия се подмолно, неочевидно, с привидно законни средства. Предприемането на законни действия по притискане на съдии, като проверки, разпити и др. тълкувани превратно от медиите са начин за „атакуване на неудобните“. Независимостта на съда, продължава Калпакчиев трябва да бъде обезпечена с по-голяма представителство на съдии в съдийската колегия. Съдиите, трябва да излъчат сами своите представители в кадровия орган и да се постигне административна отделеност между двете колегии. В този смисъл Пленумът се е доказал неефективен и дори опасен по отношение на отстояването на независимостта на съдиите. Изводът, който Калпакчиев прави, е че само приемането на декларации не може да бъде решение, че няма кой да се заеме с нашите проблеми, независимо колко на брой „външни наблюдения“ ги отбелязват. Независимостта на съда трябва да бъде трайно утвърдена.

Ситуацията с заключенията по темата за организираната престъпност и корупцията не се различават. Отново политическият доклад не дава негативна оценка и отново в техническия доклад се посочва липсата на присъди за корупция на лица от висшите етажи на властта, липсата на присъди по дела за организирана престъпност. Както посочва Биляна Гяурова, по отношение на корупцията и организираната престъпност – там всички, както комисията, така и гражданското общество е в очакване на резултати.

Може би най-необяснимо е отношението към липсата на изпълнението на препоръките, както от самата Европейска комисия, дадени в предишни доклади, така и препоръките на Мисията на европейските прокурори по отношение на установяването на механизъм за отчетност и контрол на Главния прокурор. И тримата експерти се обединяват около мнението, че липсата на воля за разрешаване на този проблем ще доведе до много други дела, подобни на прецедента *Колеви срещу България*.

Посочените от експертите причини за разминаванията между двете части на доклада могат да се търсят главно в предстоящите избори за Европейски парламент, както и в „отблагодаряване за безпроблемното председателство“. Каквито и да са причините обаче, положителната оценка на Комисията по никакъв начин не променя реалността. А тя е, че България е държава, в която съдиите са открито и нагло атакувани, в която липсва свобода на словото, отчетност на главния прокурор, функционираща въпреки влошената институционална среда и проникната от корупция до най-ежедневно и битово равнище. А за да се справим с положението трябва да генерираме граждански кураж, постоянство и солидарност, за да се води тази битка, битка, която принадлежи на всеки един от нас, случва се сега и е ежедневна и конкретна.